

Handläggare
Kajsa Rydergård
Telefon: 08-50831944
Artur Andersson
08-508 306 63

Till
Kulturnämnden
2023-12-12

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2028

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningarnas tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart

Sammanfattning

I stadens budget för 2023 angavs att kommunstyrelsen ska revidera Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet tycker att det nu gällande programmet har fungerat bra och att det till stor del går att behålla nuvarande struktur och innehåll. Fokusområdena är bra och speglar stadens verksamheter. Förvaltningarna anser vidare att det är bra att barnperspektivet lyfts särskilt i det reviderade programmet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att revidera Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Stadsledningskontoret har utvärderat det nuvarande programmet, som sträcker sig fram till 2023. Utvärderingen visar att programmet har fungerat väl, men att bland annat barnperspektivet och arbetet med Agenda 2030 behöver lyftas fram ytterligare.

Ärendet

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till reviderat Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2028. Kulturnämnden har ombetts besvara remissen av programmet senast den 12 december 2023.

Syftet med programmet är att staden ska kunna driva och följa upp sitt funktionshinderspolitiska arbete på ett systematiskt och effektivt sätt.

Nio fokusområden

Programmet utgår från nio fokusområden:

3. Rätten till utbildning och att få det stöd som behövs för att nå kunskapsmålen
4. Rätten till arbete och försörjning
5. Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris
6. Rätten till en fungerande bostad
7. Rätten till information och kommunikation samt tillgång till ny teknik
8. Rätten till bästa möjliga hälsa
9. Rätten till individuellt stöd
10. Rätten till kultur och fritid
11. Rätten att delta i demokratin

Programmet har i stort sett samma struktur som det föregående programmet. Området ”Rätten till en meningsfull fritid” har bytt namn till ”Rätten till kultur och fritid”. Fokusområdet ”Rätten till en fungerande bostad” har tillkommit.

Rätten till kultur och fritid

Utöver de fokusområden som samtliga nämnder ansvarar för har kulturnämnden ett särskilt ansvar för fokusområde 8. Rätten till kultur och fritid.

Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter samt idrottsliv på jämlika villkor, både som utövare, åhörare och åskådare. Det ska staden uppnå genom att:

- Utforma utbudet av kultur, fritid, idrott och rekreation så att det redan från början är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.
- Erbjuder kultur- och fritidsaktiviteter som särskilt riktas till personer med vissa funktionsnedsättningar.
- Åtgärda hinder i lokaler och miljöer för kultur- idrotts och friluftaktiviteter.
- Samverka med föreningsliv och andra aktörer samt ställa krav på tillgänglighet i samband med bidragsgivning eller vid fördelning av särskilda medel inom idrotts- och kulturlivet.

Genomförande och uppföljning

Stadens nämnder ska precisera hur de kommer att arbeta med och följa upp de fokusområden som nämnden har ett särskilt ansvar för i sina verksamhetsplaner.

Nämnderna ska konkretisera programmet genom mål, indikatorer och aktiviteter. Nämnderna ska ta fram och följa upp aktiviteter och indikatorer i samråd med sina respektive råd för funktionshinderfrågor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kulturförvaltningen och Stadsarkivet i samråd med kulturförvaltningens avdelningar. Kulturnämndens råd för funktionshinderfrågor är en egen remissinstans.

Förvaltningens synpunkter

Kulturförvaltningens och Stadsarkivets arbete med Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet har under åren 2018-2023 arbetat med inriktningen för Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning på många olika sätt. Nedan följer några exempel på hur förvaltningarna har arbetat med fokusområdet ”Rätten till en meningsfull fritid” (”Rätten till kultur och fritid” i det nya programmet).

Kulturskolans verksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning

I Kulturskolan har barn och unga med funktionsnedsättning möjlighet att utveckla sin kreativitet och uttrycka sig genom eget skapande. Kulturskolan erbjuder anpassade aktiviteter på Kulturskolans samtliga geografiska enheter över hela Stockholm inom teater, dans, musik, konst och media.

För deltagare med stora behov av anpassningar finns Kulturskolans Resurscenter i Linde. Resurscentrums personal har särskild kompetens kring att arbeta med barn och unga med funktionsnedsättning. Tillsammans med Kulturskolans utvecklingsenhet leder de kompetensutveckling för Kulturskolans personal. De driver även samverkansprojekt med stadens anpassade grundskolor och andra verksamheter som bibliotek och museum.

Stockholms stadsbiblioteks arbete med tillgänglighet

Stockholms stadsbibliotek fick under 2019 och 2020 stöd från Kulturrådet för projektet Bibblan funkar. Stockholms stadsbibliotek tog då fram en handledning för att öka fysisk och kognitiv tillgänglighet, med särskilt fokus på barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Bibliotekets personal har fått fortbildning i TAKK (tecken som stöd). Samtliga bibliotek har köpt in hjälpmedel för koncentration,

till exempel särskilda sittkuddar, hörselkåpor, tangles (taktila hjälpmedel/stressleksaker) och visuella timers.

Under 2023 har Stockholms stadsbibliotek inrättat en tjänst som tillgänglighetssamordnare, och format en långsiktig och hållbar struktur för avdelningens arbete med tillgänglighet.

Stockholms stadsbibliotek inventerar den fysiska tillgängligheten med hjälp av stadens verktyg för självskattning, för att på sikt kunna informera om den fysiska tillgängligheten på bibliotekets webbplats.

Ytterligare exempel där Stockholms stadsbibliotek genom samverkan har verkat för rätten till en meningsfull fritid för personer med funktionsnedsättning:

- Glitteraturs föreställning Dracula på Fanfaren i Farsta under våren 2023. Elever från anpassad gymnasieskola fick möjlighet att förbereda sig inför föreställningen genom workshops i samarbete med Kulturskolans resurscentrum.
- Bokfest på Lättläst samt utdelning av Lättläst-priset på Kulturskolans scen i Medborgarhuset, i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

Stadsarkivets arbete med tillgänglighet

Stadsarkivets publika lokaler och digitala utbud är anpassade för att ge en god service tillgänglighet för alla besökare oavsett funktionshinder. Anpassningarna är t.ex. ramper, hörslinga och särskilda datorer för personer med nedsatt syn.

Samverkan inom verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid

I stadens strategi för fritidsgårdar (under målområde 2) samt i förslaget till strategi för parklekar (under målområde *Tillgängliga parklekar nära målgrupperna*) finns skrivningar som rör tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Även när det gäller samordningen av stadens kolloverksamhet finns det rutiner för att barn med behov av extra stöd ska beviljas detta, så att de får en bra kolloupplevelse. Barn med särskilt svåra funktionsnedsättningar har möjlighet att åka på LSS-kollo som anordnas av socialförvaltningen.

Kulturförvaltningen ingår i nätverket Fritid för alla. Det är ett stadsövergripande nätverk som utveckla fritidsaktiviteter som fungerar bra för barn och unga som har funktionsnedsättningar. Kulturförvaltningen samverkar även med idrottsförvaltningen kring frågor som rör barn och ungas rätt till en aktiv fritid.

Förvaltningarnas synpunkter på förslaget

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet tycker att det nu gällande programmet har fungerat bra och att det går att till stor del behålla nuvarande struktur och innehåll. Fokusområdena är bra och speglar stadens verksamheter. Förvaltningarna anser vidare att det är bra att barnperspektivet lyfts särskilt i det reviderade programmet.

Kulturförvaltningen anser att det reviderade programmet på ett bra sätt tydliggör begrepp och definitioner. Det är viktigt att staden har gemensamma begrepp och en samsyn om vad de betyder.

Kulturförvaltningen anser att formuleringen om aktiviteter för barn och unga under fokusområde ”8.1 Skapa förutsättningar för en meningsfull fritid för alla” är otydlig. Den kan läsas som att det endast handlar om social gemenskap och trygga vuxenkontakter. Här önskar kulturförvaltningen en formulering om att aktiviteterna även ska erbjuda barn och unga med funktionsnedsättning utveckling, fördjupning, utmaningar samt möjlighet att uttrycka sig själv genom kreativt skapande.

Kulturförvaltningen vill också framhålla vikten av förberedelser och planering inför anpassade insatser och aktiviteter. Planering och förberedelse är i sig en viktig insats som bör ske i dialog med deltagarna.

Förtydligande av funktionshindersrådets roll

I beskrivningen av funktionshindersråden (s. 32) anser förvaltningarna att begreppet ”samråd” bör definieras tydligt eller bytas ut till något som bättre tydliggör samarbetet mellan funktionshinderråden och förvaltningarna. I ärendet Funktionshinderrådets arbetssätt och organisation (KS 2021/1716) står det till exempel att råden ska ”bistå” staden i arbetet. Förvaltningarna anser att ett tydligare definierat begrepp skulle skapa tydligare förväntningar på samarbetet, både från förvaltningarnas och rådets sidor.

Som förvaltningarna framhöll i svaret på remissen av Funktionshindersrådets arbetssätt och organisation (KuN 2022-09-27 § 6) saknar förvaltningarna en analys av hur staden bäst kan ta till vara på erfarenheter och synpunkter från personer med funktionsnedsättning. Förvaltningarna efterlyser en förutsättningslös undersökning av hur arbetet kan organiseras på ett mer ändamålsenligt sätt. Därtill önskar förvaltningarna en bredare representation bland nomineringarna till stadens funktionshindersråd. Fokus bör ligga på kompetens om barn och unga med funktionsnedsättning samt representanter från ytterstaden.

En konstruktiv dialog med stadens funktionsrättsorganisationer är viktig för att förvaltningarna ska kunna omsätta programmets mål i sina verksamheter.

Sprida kunskap om programmet

Förvaltningarna vill särskilt understryka vikten av att sprida kunskap om programmet till stadens medarbetare. Exempel på sådana aktiviteter kan vara ett lanseringsseminarium eller en e-utbildning om stadens arbete med tillgänglighet. Det är också värdefullt med samlad information om tillgänglighet på stadens intranät.

Det är viktigt att både det tryckta och digitala programmet är tillgängligt för alla. Det gäller till exempel val av bilder, färger, typsnitt och teckenstorlek.

Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Lennart Ploom
Stadsarkivarie
Stockholms stadsarkiv

Bilagor

1. Remiss av Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2027. Remisstid 2023-12-12